

АТС

АКРЕДИТАЦИОНО ТЕЛО СРБИЈЕ

АТС-УП 36

ОПШТА НАЧЕЛА НЕПРИСТРАСНОСТИ

Овај документ је важећи и без потписа особа које су преиспитале и одобриле документ.

1. ПРЕДМЕТ И ПОДРУЧЈЕ ПРИМЕНЕ

Овај документ садржи начела у вези са идентификацијом, анализом и отклањањем ризика везаних за непристрасност и независност тела за оцењивање усаглашености. Прво издање овог документа је настало у сарадњи са привременим техничким комитетима за контролна и сертификациона тела Акредитационог тела Србије.

Захтеви за непристрасност, када је реч о пословима акредитације, односно оцењивања усаглашености, се у овом документу заснивају на захтевима датим у међународним стандардима за акредитацију тела за оцењивање усаглашености.

2. РЕФЕРЕНТНА ДОКУМЕНТА, ДЕФИНИЦИЈЕ И СКРАЋЕНИЦЕ

- SRPS ISO/IEC 17011:2018, Оцењивање усаглашености - Општи захтеви за акредитациона тела која акредитују тела за оцењивање усаглашености
- SRPS ISO/IEC 17025:2017, Општи захтеви за компетентност лабораторија за испитивање и лабораторија за еталонирање
- SRPS ISO/IEC 17020:2012, Оцењивање усаглашености - Захтеви за рад различитих типова тела која обављају контролисање
- SRPS EN ISO/IEC 17065:2016, Оцењивање усаглашености – Захтеви за тела која сертификају производе, процесе и услуге
- SRPS ISO/IEC 17021-1:2015, Оцењивање усаглашености - Захтеви за тела која за обављају проверу и сертификацију система менаџмента - Део 1: Захтеви
- SRPS ISO/IEC 17024:2012, Оцењивање усаглашености - Општи захтеви за тела која обављају сертификацију особа
- SRPS ISO/IEC 17043:2011, Оцењивање усаглашености - Општи захтеви за испитивање оспособљености.
- EA-2/20 G: 2020 Consultancy, and the Independence of Conformity Assessment Bodies
- ILAC-P15:05/2020, Application of ISO/IEC 17020:2012 for the Accreditation of Inspection Bodies
- EA-2/17 M: 2020 EA Document on Accreditation for Notification Purposes

За потребе овог документа користе се следећи термини у складу са наведеним референтним документима:

Непристрасност

Присуство објективности.

НАПОМЕНА 1: Објективност подразумева да не постоје сукоби интереса или да су решени тако да не могу негативно да утичу на активности тела за оцењивање усаглашености.

НАПОМЕНА 2: Други термини који су корисни у саопштавању елемената непристрасности су: одсуство фаворизовања, **независност**, одсуство сукоба интереса, одсуство предрасуда, неутралност, правичност, отвореност, равноправност, неповезаност, уравнотеженост.

Независност

Независност лица или организације од контроле или надлежности другог лица или организације.

НАПОМЕНА 1: На пример, тело за оцењивање усаглашености може бити независно од лица које је предмет оцењивања усаглашености или од организације која пружа предмет оцењивања усаглашености.

НАПОМЕНА 2: Ниво независности између тела за оцењивање усаглашености (укључујући и његовог особља) и других лица или организација који су заинтересовани за резултате, може се оцењивати нарочито у вези са учешћем у пројектовању, производњи, снабдевању, монтирању, куповини, власништву, коришћењу или одржавању предмета или активности у вези са оцењивањем усаглашености.

Консултације (консултантске активности)

Учествовање у:

- а) пројектовању, производњи, монтирању, одржавању или дистрибуцији производа чија усаглашеност се оцењује или ће бити оцењена, или
- б) пројектовању, примени, раду или одржавању процеса чија усаглашеност се оцењује или ће бити оцењена, или,
- в) пројектовању, примени, пружању или одржавању услуге чија усаглашеност се оцењује или ће бити оцењена.

Именовано тело

Тело за оцењивање усаглашености које жели да буде именовано или које је именовано за обављање послова оцењивања усаглашености од стране надлежног органа у регулисаној области оцењивања усаглашености.

НАПОМЕНА 1: Овај термин се користи, по правилу, у техничком законодавству усклађеном са хармонизованим законодавством Европске уније.

НАПОМЕНА 2: За потребе примене овог документа, овај термин се односи и на друга тела (нпр. овлашћена, одобрена, пријављена) за које је захтев прописа да буду „трећа страна” независна од производа или организације која је предмет оцењивања усаглашености.

У овом документу коришћене су следеће скраћенице:

АТС: Акредитационо тело Србије

ТОУ: Тело за оцењивање усаглашености

3. ОЦЕНА НЕПРИСТРАСНОСТИ

3.1 Опште

Активности оцењивања усаглашености ТОУ мора да спроводи на непристрасан начин, те у том циљу мора да предузима мере за обезбеђење непристрасности.

Контролно тело мора да буде независно у мери у којој се то захтева у вези са условима под којима обавља своје услуге. Препознају се три типа контролних тела:

- контролно тело типа А је независно од страна укључених у пројектовање, производњу, испоруку, монтажу, куповину, власништво, испоруку или одржавање предмета који се контролишу (контролно тело „треће стране”);
- контролно тело типа Б пружа услугу контролисања својој матичној организацији и

представља одвојен и препознатљив део матичне организације;

- контролно тело типа Ц пружа услуге контролисања и за своју матичну организацију и/или за друге стране. За овај тип контролног тела мора да се осигура адекватно раздвајање одговорности и овлашћења између контролисања и других активности организације.

Контролисање може бити добровољно или обавезно (прописано законом или техничким прописом). Када је контролисање обавезно, улога контролних тела се дефинише одговарајућим техничким прописом, а активности утврђене техничким прописом могу предодредити тип контролног тела.

НАПОМЕНА: За контролна тела захтеви за непристрасност су дати у т. 4.1, т. 5.2.1 и Прилогу А стандарда SRPS ISO/IEC 17020:2012. Смернице за примену ових захтева садржане су у АТС-УП42 Смернице за примену стандарда ISO/IEC 17020.

Сертификациона тела активности оцењивања усаглашености спроводе као независна трећа страна у области добровољне сертификације, као и у области обавезне сертификације (нпр. именована тела).

Структура сертификационих тела мора да буде таква да може да омогући учешће заинтересованих страна (кроз комисије за надгледање непристрасности/ независности или друге механизме за очување непристрасности). Заинтересоване стране обезбеђују непристрасност сертификације кроз верификацију политике и принципа у вези са непристрасношћу активности сертификације, као и надгледања спровођења истих.

НАПОМЕНА: За сертификациона тела за сертификацију система менаџмента захтеви за непристрасност су дати у т. 4.2 и т.5.2 стандарда SRPS ISO/IEC 17021-1:2015.

За сертификациона тела за сертификацију особа захтеви за непристрасност су дати у т.4.3 и т.5.1.1 стандарда SRPS ISO/IEC 17024:2012.

За сертификациона тела за сертификацију производа, процеса и услуга захтеви за непристрасност су дати у т.4.2, т.5.1.1 и т.5.2 стандарда SRPS EN ISO/IEC 17065:2016.

За лабораторије за испитивање и лабораторије за еталонирање, примарни циљ обезбеђивања непристрасности је обезбеђење самосталности при одлучивању и интегритета у вези са активностима испитивања/еталонирања. Међутим, лабораторије за испитивање које раде као именована тела своје активности морају да обављају као трећа страна.

НАПОМЕНА: За лабораторије захтеви за непристрасност су дати у т. 4.1 стандарда SRPS ISO/IEC 17025:2017.

Провајдери за испитивање оспособљености обезбеђују услуге испитивања оспособљености својим корисницима (организацијама или појединцима). Веома је важно да се резултати корисника прикажу објективно и непристрасно. Посебну пажњу треба обратити у случајевима када се ангажују екстерни технички експерти, а све у циљу обезбеђења њиховог непристрасног рада.

НАПОМЕНА: За провајдере захтеви за непристрасност су дати у т.5.4.1 стандарда SRPS ISO/IEC 17043:2011.

3.2 Испољавање непристрасности

Објективност, у светлу оцењивања усаглашености, пре свега, значи конзистентно обављање активности оцењивања усаглашености на компетентан и непристрасан начин, што укључује и фер и исти однос према свим клијентима.

Непристрасност

- **Финансијска независност**

ТОУ, по правилу, приход за свој рад обезбеђује наплатом трошкова оцењивања усаглашености. Оцењивање усаглашености, по правилу, не сме да зависи нити да финансијски буде подржано од других послова организације. Почетна финансијска средства могу бити потребна када се отпочињу нове активности. ТОУ мора да има план за постизање финансијске независности.

- **Оперативна непристрасност**

Послови оцењивања усаглашености нису повезани са другим пословима или услугама организације које могу да утичу на непристрасност нпр. кроз заједничке цене, маркетинг, продају или набавку.

- **Непристрасност организационе структуре**

ТОУ мора да буде непристрасно у спровођењу поступака који се односе на послове оцењивања усаглашености. Унутар организације ТОУ не може бити лоцирано на месту или линији управљања тако да то може да утиче на непристрасност активности које обавља (нпр. контролно тело типа Б).

- **Интерна/унутрашња непристарност**

обухвата различите функције у оквиру организације и начин на који су исте раздвојене како не би угрозиле непристрасност контролисања, испитивања и/или сертификације.

- **Екстерна/спољашња непристарност**

обухвата обављање других (забрањених) послова ван организације (пружање консултантских услуга, израда техничке документације, производња, набавка, инсталирање, сервисирање, власништво и сл.).

Претња од сопствених интереса и провере сопственог рада

доводи се у везу са финансијским или другим сукобима интереса као што су директни или индиректни интерес за клијента, претерана зависност од накнада које плаћа клијент, страх од губитка клијента, веза између плата и броја/резултата уговорених послова.

Претња због велике повезаности (или губитак објективности)

предуго трајање уговорног односа са клијентом или превише близак однос са клијентима може да доведе до неприхватљиво присног односа са клијентом или до превеликог поверења у информације које доставља клијент, или до губитка објективности.

Претња од вршења притиска

утицајан клијент може да врши притисак или прети.

3.3 Могући ризици по непристрасност

Непристрасност није једноставан концепт и може се појавити на различитим нивоима организације, система управљања. Непристрасност може зависити од услуге коју пружа ТОУ, или може бити повезан са нпр. животним веком производа (активности именованих тела пре стављања производа на тржиште и активности контролних тела када су производи на тржишту).

Ризици по непристрасност, дати у наставку текста, су уочени током оцењивања у поступцима акредитације и могу се сматрати потенцијалним ризицима. Ризици уочени код једне врсте ТОУ могу бити релевантни и за друге врсте ТОУ.

Ризици уочени код контролних тела:

- други послови организације и особља (пројектантске услуге – израда техничке документације за предмет контролисања, производња/сервисирање/одржавање предмета који се контролише);
- власништво (нпр. контролно тело образовано као посебни правни субјект чији је власник пројектант/произвођач/сервисер производа који су предмет контролисања);
- уговори (о сарадњи, нпр. са организацијом која спроводи одржавање, која се бави пројектовањем и/или израдом документације за производе који се контролишу и сл.);
- аранжмани са подуговарачима (нејасна подела одговорности).

Ризици уочени код сертификациона тела:

- обука (у складу са потребама клијената);
- употреба спољних ресурса и интереси ових особа;
- консултантске активности и заступање лица која имају интерес за резултате оцењивања усаглашености (нпр. правних лица укључених у пројектовање, производњу, монтирање, одржавање, дистрибуцију или коришћење производа);
- активности повезаних правних лица и подуговарача;
- трошкови у вези са новим клијентима;
- спровођење интерних провера за клијента.

Ризици уочени код лабораторија:

- други послови запослених у случају када једна особа има више задужења - одговорности;
- притисци који настају од стране других организационих делова (нпр. од производње, продаје и сл.);
- притисци од стране клијената;
- у вези са подуговарањем;
- статус индустријских лабораторија у званичном надзору („official control“).

Ризици уочени код провајдера за испитивање способности:

- други задаци додељени организацији или особљу;
- значајно учешће екстерних ресурса, односи екстерно ангажованих техничких експерата;
- притисци узроковани поштовањем рокова;
- активностима у вези са подуговарањем.

Анализа ризика по непристрасност мора да започне са нивоа организације (посебна организација, заједничко руководство, ланац управљања, организациона структура), преко појединачних нивоа (други задаци, интереси итд.) до оперативног нивоа (однос између других задатака и активности који захтевају непристрасност).

Када сертификационо тело за сертификацију производа или именовано тело спроводи анализу ризика, оно мора да обухвати и ризике у вези са независношћу ТОУ и његовог особља, односно консултантским и другим активностима датим у Прилогу 1 овог документа.

Једнако понашање према клијентима је у непосредној вези са непристрасношћу.

При обављању послова сертификације се захтева да у анализи ризика по непристрасност учествују заинтересоване стране.

3.4 Примена поступка анализе ризика по непристрасност од стране ТОУ

Кључним принципом оцењивања непристрасности сматра се идентификација и анализа ризика коју спроводе само ТОУ.

Идентификацијом ризика, ТОУ показује да је препознало основне ризике који утичу на непристрасност његовог рада. Након идентификације ризика, утврђује се да ли се ризик који се везује за непристрасност може сматрати прихватљивим или је потребно да се предузму мере како би се ризик отклонио или свео на најмању могућу меру. Коришћење формалних метода за процену ризика се не захтева, али је неопходно да запис(и) о анализи ризика обухвати(е) све елементе анализе ризика (идентификацију, анализу и оцену ризика, мере за отклањање ризика или његово смањење на прихватљив ниво, мере за управљање преосталим или прихватљивим ризиком, као и објективне доказе за дате оцене ризика, односно за утврђене и примењене мере).

Ако анализа покаже да је потребно предузети мере за уклањање ризика или смањење ризика, доноси се одлука о мерама и приступа се њиховом спровођењу. Када су у питању сертификациона тела све информације и анализе које се односе на ризике по непристрасност рада ТОУ морају бити доступне механизму за очување непристрасности.

Све активности у вези са идентификацијом ризика по непристрасност, анализом и донетим одлукама на основу анализе морају се документовати.

Праћење и оцену ефеката предузетих мера, по правилу, може урадити ТОУ или се могу користити услуге екстерно ангажованих експерата (погодно у случају веома малих организација).

ТОУ мора да има механизам којим се обезбеђује стално праћење свих ризика по непристрасност, а који могу потицати од његових активности и односа или односа његовог особља.

3.5 Оцењивање које спроводи АТС

Током оцењивања АТС ће оценити анализу ризика коју је сачинило ТОУ. АТС оцењује да ли су сви ризици/потенцијални ризици идентификовани и да ли су прописане и предузете, односно да ли се предузимају адекватне мере за отклањање и/или свођење ризика на најмању могућу меру. Када ТОУ оцени да анализирани потенцијални ризик по непристрасност није присутан или да је прихватљив, оно мора да буде у стању да обезбеди објективне доказе на основу којих је дало такву оцену и треба да их прецизно идентификује у запису о спроведеној анализи ризика (нпр. изјаве и друга документа запослених или екстерно ангажованих лица у

вези са обављањем консултантских активности, докази о непристрасности и, ако је релевантно, независности подуговарача, извештаји о финансијском пословању, изјаве власника у вези са постојањем власничких и управљачких права у другим организацијама итд.).

Код сертификационих тела АТС ће оценити и да ли су механизму за очување непристрасности стављене на располагање/ разматрање информације и анализе које се односе на идентификоване ризике по непристрасност и оценити да ли је механизам за очување непристрасност састављен од одговарајућих заинтересованих страна.

АТС оцењује и да ли ТОУ континуално идентификује и преиспитује ризике по непристрасност (обавезно приликом редовног приспитивања од стране руководства, а по потреби и чешће ако се догоде промене које могу утицати на непристрасност и независност ТОУ или његовог особља).

4. ДИСТРИБУЦИЈА

Овај документ користе сви који су укључени у спровођење поступка акредитације, као и ТОУ.

5. ПРИЛОЗИ

Прилог 1 Консултантске активности и независност ТОУ

6. ОБРАСЦИ

Нема.

1. ЛИСТА ИЗМЕНА ДОКУМЕНТА АТС-УП 36

Издање/ измена	Датум издања/ измене
1/0	26.05.2014.
1/1	18.09.2017.
1/2	06.05.2019.
2/0	17.05.2021.

Прилог 1

КОНСУЛТАНТСКЕ АКТИВНОСТИ И НЕЗАВИСНОСТ ТООУ

Овај прилог утврђује приступ у оцењивању независности ТООУ и њихових активности оцењивања усаглашености које обављају као „трећа страна” (именована тела, сертификациона тела за сертификацију производа, процеса, услуга) у вези са консултантским активностима и другим активностима изван обима акредитације. Ови захтеви се примењују без обзира на то који референтни стандард за акредитацију се користи.

За сваку идентификовану активност, у табели испод је наведен ризик од постојања сукоба интереса, у зависности од тога за кога се та активност обавља, као и да ли је предметна активност консултација или не. Ако нека активност није идентификована као консултација, та активност и даље може представљати неприхватљив ризик, и табела приказује када акредитована ТООУ не смеју да их обављају без обзира на то да ли су или нису дефинисане као консултације. Чак и када се такве активности сматрају прихватљивим, сви други захтеви референтног стандарда за акредитацију и/или захтеви прописа морају бити испуњени.

Када се нека активност сматра условно прихватљивом, ТООУ мора да обезбеди објективне доказе о испуњености наведених услова.

Када су захтеви одређеног референтног стандарда за акредитацију цитирани у табели, принципи се такође примењују на одговарајуће захтеве других референтних стандарда за акредитацију, када су укључене сличне одредбе.

НАПОМЕНА: „Произвођач” је свако физичко или правно лице које израђује производ или за кога се производ пројектује или израђује, и тргује тим производом под својим именом или трговачким знаком (жигом).

Табела активности које нису оцењивање усаглашености (које обавља ТООУ или правни ентитет)

Р. бр.	АКТИВНОСТ КОЈА НИЈЕ ОЦЕЉИВАЊЕ УСАГЛАШЕНОСТИ	ЗА КОГА СЕ ОБАВЉА АКТИВНОСТ		ДА ЛИ ЈЕ АКТИВНОСТ КОНСУЛТАЦИЈА?
		За страну која прима услуге оцењивања усаглашености (клијент ТООУ, укључујући и подносиоца захтева за оцењивање усаглашености)	За страну која не прима услуге оцењивања усаглашености	
1.	Развој/иновација производа који потпадају под обим акредитације <i>Пример:</i> истраживање и развој за потребе произвођача обезбеђено из аутсорса	НЕПРИХВАТЉИВО: Ризик од самопреспитивања, односно ризик од оцењивања усаглашености сопственог решења/савета	НЕПРИХВАТЉИВО: Ризик од конкуренције са страном која прима услуге оцењивања усаглашености	НЕ То је више од консултације, то је развој производа за произвођача. Забрањено је одредбом 4.2.6 а) стандарда ISO/IEC 17065 и прилогом А1 стандарда ISO/IEC 17020, и т. 3 чл. Р17 Одлуке број 768/2008/ЕЗ („ТООУ мора бити трећа страна, независна од организације или од производа које оцењује”). Ова тачка онемогућава да произвођачи буду ТООУ.

Р. бр.	АКТИВНОСТ КОЈА НИЈЕ ОЦЕЉИВАЊЕ УСАГЛАШЕНОСТИ	ЗА КОГА СЕ ОБАВЉА АКТИВНОСТ		ДА ЛИ ЈЕ АКТИВНОСТ КОНСУЛТАЦИЈА?
		За страну која прима услуге оцењивања усаглашености (клијент ТОО, укључујући и подносиоца захтева за оцењивање усаглашености)	За страну која не прима услуге оцењивања усаглашености	
2.	Интерна провера која се тиче производа, процеса, услуга у области акредитације (односно области оцењивања усаглашености)	НЕПРИХВАТЉИВО: Ризик од самопреиспитивања.	ПРИХВАТЉИВО УЗ УСЛОВЕ: Циљеви интерне провере морају да се утврде споразумом. Нема сертификатације најмање две године након завршетка интерних провера. Након две године, верификација од стране ТОО да спроведена интерна провера није у супротности са активностима сертификатације стране која је у процесу да постане подносилац пријаве.	НЕ Интерна провера је активност која се разликује од консултације (ISO 9000). Забрањена је т. 4 чл. P17 Одлуке број 768/2008/ЕЗ „... Ова тела не смеју да обављају делатности које би могле да буду у супротности са њиховом независношћу просуђивања и интегритетом у вези са активностима оцењивања усаглашености за које су именована. Ово посебно важи за консултантске услуге."
3.	Пружање подршке произвођачима за примену одредаба како би се испунили захтеви за усаглашеност у вези са пословима оцењивања усаглашености за које су именована ТОО <i>Пример:</i> ТОО пружа подршку произвођачу да имплементира фабричку контролу производње	НЕПРИХВАТЉИВО: Ризик од самопреиспитивања (односно ризик од оцењивања усаглашености сопственог решења/савета) и ризик од сопственог интереса у односу на конкуренте.		ДА Забрањено је одредбама 4.2.6 д) и е) стандарда ISO/ IEC 17065, 5.2.5 стандарда ISO/IEC 17021-1, прилогом А1 стандарда ISO/IEC 17020 и т. 4 чл. P17 Одлуке број 768/2008/ЕЗ „... Ова тела не смеју да обављају делатности које би могле да буду у супротности са њиховом независношћу просуђивања и интегритетом у вези са активностима оцењивања усаглашености за које су именована. Ово посебно важи за консултантске услуге."
4.	Обука за примену захтева за сертификацију	ПРИХВАТЉИВО УЗ УСЛОВЕ: Општа обука (са јавно доступне листе унапред утврђених обука) уз заштитне мере које се примењују на интерним обукама (inhouse) које се спроводе у оквиру једне компаније (општа обука која је прилагођена уз брисање/додавање појединих делова, не садржи студије случаја на примеру компаније, не раде се демонстрационе радионице). Посебна обука о специфичним активностима компаније није дозвољена.		НЕ уколико су испуњени наведени услови

Р. бр.	АКТИВНОСТ КОЈА НИЈЕ ОЦЕЉИВАЊЕ УСАГЛАШЕНОСТИ	ЗА КОГА СЕ ОБАВЉА АКТИВНОСТ		ДА ЛИ ЈЕ АКТИВНОСТ КОНСУЛТАЦИЈА?
		За страну која прима услуге оцењивања усаглашености (клијент ТОУ, укључујући и подносиоца захтева за оцењивање усаглашености)	За страну која не прима услуге оцењивања усаглашености	
5.	Инжењерство - главни извођач <i>Пример:</i> ентитет одговоран за све аспекте изградње зграда, који жели да буде ТОУ за грађевинске производе и/или процесе	НЕПРИХВАТЉИВО: Ризик од сопственог интереса и самопреиспитивања односно ризик од оцењивања усаглашености сопственог решења/савета.		НЕ јер је ТОУ инсталатер или одржавалац производа које оцењује. Забрањено је применом одредаба 4.2.6 а) / б) / ц) стандарда ISO/IEC 17065 и прилога А1 стандарда ISO/IEC 17020 и т. 3 чл. P17 Одлуке број 768/2008/ЕЗ („ТОУ мора бити трећа страна, независна од организације или од производа које оцењује”). Ова тачка онемогућава да инсталатер или одржавалац буде ТОУ.
6.	Инжењеринг (валидација дизајна производа и пружање техничких решења)	НЕПРИХВАТЉИВО: Ризик од самопреиспитивања (односно ризик од оцењивања усаглашености сопственог решења/савета) и ризик од сопственог интереса у односу на конкуренте.		ДА јер се дају решења за елементе пројектовања (који су улаз у сертификацију). Забрањено је одредбом 4.2.6 д) стандарда ISO/IEC 17065, одредбом 5.2.5 стандарда ISO/IEC 17021-1, прилогом А1 стандарда ISO/IEC 17020 и т. 4 чл. P17 Одлуке број 768/2008/ЕЗ „...Ова тела не смеју да обављају делатности које би могле да буду у супротности са њиховом независношћу просуђивања и интегритетом у вези са активностима оцењивања усаглашености за које су именована. Ово посебно важи за консултантске услуге.”
7.	Техничка помоћ (у било којој фази од зачетка пројекта), путем дељења информација и ресурса <i>Примери:</i> произвођач користи мерну опрему ТОУ (на пример, у лабораторијском окружењу); произвођач захтева од ТОУ да верификује списак свих важећих прописа; произвођач захтева испитивања током фазе пројектовања.	ПРИХВАТЉИВО САМО УКОЛИКО СУ ИСПУЊЕНИ СЛЕДЕЋИ УСЛОВИ: Обим активности јасно представљен у уговору (испорука решења као део техничке помоћи не може бити третирана као услуга или не може се сматрати услугом). Наведене су само опште информације, без детаљног улазног елемента за пројектовање или производњу. Изјава техничког особља (ТОУ) у писаној форми да не препоручује решења. Учешће особе (ТОУ) независне од активности оцењивања како би се смањили проблеми који могу настати због неспоразума између клијената и ТОУ.		НЕ уколико су испуњени наведени услови

Р. бр.	АКТИВНОСТ КОЈА НИЈЕ ОЦЕЉИВАЊЕ УСАГЛАШЕНОСТИ	ЗА КОГА СЕ ОБАВЉА АКТИВНОСТ		ДА ЛИ ЈЕ АКТИВНОСТ КОНСУЛТАЦИЈА?
		За страну која прима услуге оцењивања усаглашености (клијент ТОУ, укључујући и подносиоца захтева за оцењивање усаглашености)	За страну која не прима услуге оцењивања усаглашености	
8.	Техничка помоћ (у било којој фази од зачетка пројекта), путем давања улазног елемента за пројектовање <i>Пример:</i> ТОУ учествује у избору материјала или некој другој студији која помаже произвођачу да покаже своју усклађеност са захтевом за сертификацију	НЕПРИХВАТЉИВО: Ризик од самопреиспитивања (односно ризик од оцењивања усаглашености сопственог решења/савета) и ризик од сопственог интереса у односу на конкуренте.		ДА Забрањено је одредбом 4.2.6 д) стандарда ISO/ IEC 17065, одредбом 5.2.5 стандарда ISO/IEC 17021-1, прилогом А1 стандарда ISO/IEC 17020 и т. 4 чл. P17 Одлуке број 768/2008/ЕЗ „...Ова тела не смеју да обављају делатности које би могле да буду у супротности са њиховом независношћу просуђивања и интегритетом у вези са активностима оцењивања усаглашености за које су именована. Ово посебно важи за консултантске услуге."
9.	Техничка анализа грешака на производу	ПРИХВАТЉИВО САМО УКОЛИКО СУ ИСПУЊЕНИ СЛЕДЕЋИ УСЛОВИ: Верификација пре сваког уговора (контекст, очекивани излазни елемент, примена стандардних методологија). Пружање услуге ограничено на дијагностику. Обим активности јасно дефинисан у уговору. Изјава техничког особља (ТОУ) у писаној форми да не препоручује решења.		НЕ уколико су испуњени наведени услови
10.	Оптимизација производног процеса	ПРИХВАТЉИВО САМО УКОЛИКО СУ ИСПУЊЕНИ СЛЕДЕЋИ УСЛОВИ: Верификација од стране ТОУ пре сваког уговора (контекст, очекивани излазни елемент, примена стандардних методологија). Пружање услуге ограничено на дијагностику. Обим активности јасно дефинисан у уговору. Изјава техничког особља (ТОУ) у писаној форми да не препоручује решења или да не преузима одговорност за контролу процеса. <i>Напомена:</i> у овом случају треба посветити посебну пажњу управљању ризиком јер постоји ризик од самопреиспитивања и превелике фамилијарности.	ПРИХВАТЉИВО САМО УКОЛИКО СУ ИСПУЊЕНИ СЛЕДЕЋИ УСЛОВИ: Верификација од стране ТОУ пре сваког уговора (контекст, очекивани излазни елемент, примена стандардних методологија). Пружање услуге ограничено на дијагностику. Обим активности јасно дефинисан у уговору. Изјава техничког особља (ТОУ) у писаној форми да не препоручује решења или да не преузима одговорност за контролу процеса.	НЕ уколико су испуњени наведени услови

Р. бр.	АКТИВНОСТ КОЈА НИЈЕ ОЦЕЉИВАЊЕ УСАГЛАШЕНОСТИ	ЗА КОГА СЕ ОБАВЉА АКТИВНОСТ		ДА ЛИ ЈЕ АКТИВНОСТ КОНСУЛТАЦИЈА?
		За страну која прима услуге оцењивања усаглашености (клијент ТОО, укључујући и подносиоца захтева за оцењивање усаглашености)	За страну која не прима услуге оцењивања усаглашености	
11.	Истраживачко-развојни пројекат за сектор Студије о општим трендовима на тржишту / у пројектовању / у производњи у целом сектору.	ПРИХВАТЉИВО УКОЛИКО СУ ИСПУЊЕНИ СЛЕДЕЋИ УСЛОВИ: Резултати (пројекта/студије) морају бити јавно доступни. <i>Напомена:</i> обим пословних активности неких ТОО као што су технички центри и истраживачки и развојни пројекти доприносе успостављању или унапређењу технолошких сазнања.		НЕ
12.	Развој професионалних правила (упутстава, смерница) и/или норми	ПРИХВАТЉИВО УКОЛИКО СУ ИСПУЊЕНИ СЛЕДЕЋИ УСЛОВИ: Резултати се објављују након учешћа укључених страна. Ова активност је пословна активност неких ТОО попут техничких центара. Правила се односе на све на исти начин.		НЕ
13.	Пружање упутства за обележавање производа знаком усаглашености (СЕ, ЗА) <i>Пример:</i> шаблони који помажу произвођачу да евидентира податке тако да може да обезбеди неопходну следљивост (за техничку документацију).	ПРИХВАТЉИВО САМО УКОЛИКО СУ ИСПУЊЕНИ СЛЕДЕЋИ УСЛОВИ: Упутства морају бити општа, а не специфична за предмет/тип који се сертифиције. Упутства би требало да покажу шта треба да се налази у садржају, али не и да идентификују сам садржај. Прихватљиво је да се обезбеде форме шаблона. Резултати обављених активности морају бити јавно доступни.		НЕ уколико су испуњени наведени услови
14.	Развој новог материјала за примену у сектору и регистрација патента и/или корисничке лиценце за исти	ПРИХВАТЉИВО САМО УКОЛИКО СУ ИСПУЊЕНИ СЛЕДЕЋИ УСЛОВИ: Анализа пре почетка пројекта како би се верификовало да нема утицаја на оцењивање усаглашености или на оцењиване стране које би могле бити конкуренти. Активност се односи на цео сектор (не само за појединачно ТОО, нити за појединачног индустријског корисника), уз колективну и отворену комуникацију. Нема накнадне сертификације производа у вези са патентом (употреба патентираног материјала или процеса и/или корисничка лиценца за исти). Нема корисничке лиценце која резултира групном сертификацијом (нема финансијског интереса). НЕПРИХВАТЉИВО: Ако ТОО има приходе од сертифицираних производа (ризик од самопреиспитивања и сопственог интереса).		НЕ уколико су испуњени наведени услови

Р. бр.	АКТИВНОСТ КОЈА НИЈЕ ОЦЕЉИВАЊЕ УСАГЛАШЕНОСТИ	ЗА КОГА СЕ ОБАВЉА АКТИВНОСТ		ДА ЛИ ЈЕ АКТИВНОСТ КОНСУЛТАЦИЈА?
		За страну која прима услуге оцењивања усаглашености (клијент ТОО, укључујући и подносиоца захтева за оцењивање усаглашености)	За страну која не прима услуге оцењивања усаглашености	
15.	Развијање испитних протокола <i>Пример:</i> клијент жели да му ТОО утврди стратегију узорковања која би му помогла да провери усаглашеност својих производа.	ПРИХВАТЉИВО САМО УКОЛИКО СУ ИСПУЊЕНИ СЛЕДЕЋИ УСЛОВИ: Захтеви за усаглашеност не укључују верификацију процедура испитивања које ће обављати клијент. Валидација методе задовољава захтеве стандарда ISO/IEC 17025. Пружање општег протокола испитивања или контролисања, јавно доступно, може се прихватити под условима наведеним у т.13. НЕПРИХВАТЉИВО: Ако је стратегија узорковања захтев за усаглашеност (ризик од самопреиспитивања односно ризик од оцењивања усаглашености сопственог решења/савета и прекомерне фамилијарности).	НЕ уколико су испуњени наведени услови	
16.	Пружање услуга које могу бити оцењивање усаглашености, а које су изван обима акредитације у вези са именованем (нпр. одржавање или еталонирање опреме која се користи при испитивању, а користи је произвођач)	ПРИХВАТЉИВО САМО УКОЛИКО СУ ИСПУЊЕНИ СЛЕДЕЋИ УСЛОВИ: Анализа ризика за обављање оцењивања усаглашености и демонстрирање контроле која се тиче идентификованих ризика и ситуација.	НЕ уколико су испуњени наведени услови	